

MEDITERRANEAN
Food Forest Belt

יערות מאכל עירוניים

מעלים את איכות החיים בעיר לדורות

מה זה יער מאכל?

יער מאכל

יער מאכל הוא שיטה לתכנון שטחים פתוחים אשר מתוכננת ומעוצבת לפי עקרונות ודפוסים טבעיים שקיימים ביערות וחורשים, מתוך ההבנה כי מערכות אלו הן בנות קיימא - הן קיימות לאורך מאות ואלפי שנים, הן משגשגות ומספקות מזון למיליוני היצורים החיים בהם. יער מאכל מהווה מערכת חקלאית יצרנית של מזון בריא ומקומי לבני אדם, בשילוב שיקום השירותים האקולוגיים של המערכת האקולוגית הטבעית.

למה יער מאכל בעיר?

- **טיפול בשפ"פים** - הקמת יערות מאכל בשפ"פים נותנת פתרון לשטחים פרטיים מוזנחים בעיר.
- **מודל חסכוני וסביבתי לטיפול בשפ"פים** - הקמת יער מאכל בשטחים ציבוריים יוצרת מרחבים רב תכליתיים בעלי תחזוקה ועלויות נמוכות יחסית, בשילוב ערכים סביבתיים.
- **איכות חיים** - עיר טובולה בטבע הופך את העיר לאטרקטיבית ויוקרתית יותר.
- **ריאה ירוקה** - יער מאכל מהווה טבע עירוני וריאה ירוקה בעיר היוצרת אוויר נקי יותר וסביבה בריאה יותר.
- **חיסכון במים** - היער מתבסס על מי גשם לכן אינו צורך השקיה, ובתכנון נכון יכול אפילו להפחית את הצפת מערכות הביוב במי נגר.
- **תחזוקה נמוכה** - יער מאכל דורש תחזוקה נמוכה בשנותיו הראשונות, שאף יורדת בהדרגה, ולכן מאפשר **חיסכון כספי גדול** על תחזוקת שטחים ציבוריים ופרטיים.
- **מזון מקומי** - יצירת מזון מקומי ואורגני מאפשרת נגישות למזון טרי ובריא בתוך העיר.
- **בטחון תזונתי** - יערות מאכל במרחב הציבורי יספקו מזון איכותי לנוקקים שידים אינה משגת, ומתקופ היותו מערכת שמתחזקת את עצמה, ימשיך לעשות זאת לאורך דורות.
- **כלכלה מקומית** - יער המאכל מהווה הזדמנות ליצירת עסקים מקומיים.
- **תושבים מטפחים את המרחב הציבורי** - קבוצות תושבים בעיר לוקחות על עצמן מיוזמתן את הקמת יער המאכל, משלב התכנון עד ההקמה והפיתוח.

מפגש קהילת יער מאכל דרום תל אביב-יפו

תמונה ממפגש של הפורום הארצי ליערות מאכל

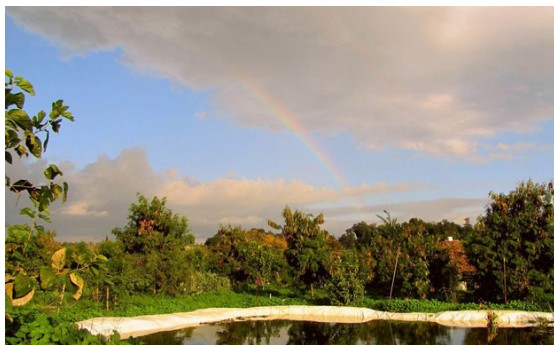
מי אנחנו

תנועת יערות המאכל בישראל מורכבת מפעילים מתנדבים - חקלאים, אנשי חינוך, סביבה, אקדמיה ועוד; אשר תחום יערות המאכל הוא בנפשם, ופועלים לקידום יערות המאכל בישראל. במהלך השנים האחרונות אנחנו פועלים להרחבת המודעות לתחום, יוצרים שיתופי פעולה, מקדמים את תחום יערות המאכל בארץ ומתמקצעים בו. אנו פועלים במגוון כיוונים לפיתוח ולטיפוח יערות מאכל בישראל, בעיר ובכפר, בשטחים ציבוריים ופרטיים, בפארקים ובגינות עירוניות, בצידי דרכים, בשטחים נטושים ועוד, ומקדמים את התחום במערכת החינוך.

לפני כשנה וחצי הוקם הפורום הארצי ליערות מאכל, המאגד יזמים מכל הארץ, העוסקים בתחום ומעוניינים לקדם אותו ברמה הארצית. הפורום הארצי שם לו למטרה ליצור שיתופי פעולה עם ארגונים, מוסדות, מועצות אזוריות ועיריות. לקדם חקיקה

תכנון יער מאכל עם קק"ל ביער ירושלים

יער המאכל בקדרון

תושבים מקימים יער מאכל בירושלים

מוסדרת בנושא של יערות מאכל וחקלאות אקולוגית, כל זאת על מנת להגשים חזון להקמת רצף אקולוגי של יערות מאכל לאורכה של מדינת ישראל, אשר יהווה שיקום אקולוגי וביטחון תזונתי לתושביה.

גופים תומכים

- **קרן יד הנדיב** - קרן של"י אשר תומכת בהתארגנויות חברתיות-סביבתיות חדשות, נתנה תמיכה כספית משמעותית לפורום הארצי ליערות מאכל למען קיום כנס ארצי. בנוסף מממנת הקרן קורס לתכנון והקמה של יערות מאכל לתושבי אזור בנימינה.
- **משרד החקלאות** - כחלק מפרויקט "היער המשקי" תומך המשרד ע"י מתן שתילי עצים לפרויקטים.
- **הפקולטה לחקלאות ברחובות** - מקיימים במהלך השנה האקדמית הנוכחית, קורס יערות מאכל וחקלאות עירונית במסגרת תואר ראשון במדעי הצמח.
- **קק"ל** - תומכת בתרומת שתילי עצים רבים, ואף במתן שטחים להקמה של יערות מאכל בכל רחבי הארץ.
- **עיריית תל אביב** - תומכת בהקמת יערות מאכל בתחומי העיר, ומממנת קורס מקצועי לתכנון והקמה של יערות מאכל לתושביה.
- **מגמה ירוקה** - תא מגמה ירוקה בסמינר הקיבוצים, בהובלתו של מר' נמרוד הוכברג, יזם את הקמת הפורום הארצי בנוב' 2014, כחלק מפרוייקט מנהיגות סביבתית, ובנוסף יזם הקמה של יער מאכל קהילתי בדרום העיר תל אביב, ובערים נוספות ברחבי הארץ.

מה קורה בשטח

לפני כחמש שנים הוקמה במושב קדרון חוות מחקר, הדרכה ופיתוח ליערות מאכל ים תיכוניים - יער המאכל בקדרון. יער המאכל בקדרון משמש כאבן שואבת ומרכז הדרכה ולימוד ליערות מאכל בישראל. עשרות רבות של קורסים וסדנאות בנושא מתקיימים בו מדי שנה, וסיורים מתקיימים בו על בסיס שבועי לקהל הרחב.

במהלך חמש השנים האחרונות החלו לקום יערות מאכל בכל רחבי הארץ, כולל בערים:

1. **ירושלים** - תנועת יערות מאכל עירוניים ירושלים מקדמת את תחום יערות המאכל בעיר דרך ליווי קהילות להקמת יערות מאכל, ליווי מקצועי, תכנון משותף, גידול צמחים עבור יערות מאכל וגיוס משאבים. השנה יוקמו 4 יערות מאכל על שטח כולל של כ-5 דונם.
2. **תל אביב** - יער מאכל ביוזמת תושבים מוקם בשכונת מעוז אביב, ובנוסף יער מאכל קהילתי מוקם ביוזמת עמותת "מגמה ירוקה" בשיתוף ומימון עיריית תל אביב.
3. **גבעתיים** - הקמה של יער מאכל קהילתי בשכונה ג' ע"י עמותת "שבועת האדמה" בשיתוף תושבים ומתכנן יערות מאכל מקצועי.
4. **באר שבע** - הקמת יער מאכל קהילתי בשכונה ג' ע"י עמותת "שבועת האדמה" בשיתוף תושבים ומתכנן יערות מאכל מקצועי.
5. **כפר סבא** - הסבת גינה קהילתית ליער מאכל עירוני-קהילתי ביוזמה של אגף תכנון בר קימא בעירייה.
6. **קרית אונו** - הקמת יער מאכל קהילתי בתחומי העיר בהובלת תושבים ובשיתוף מוסדות חינוך מקומיים.
7. **חריש** - הקמת יערות מאכל בשטים ציבוריים בעיר החדשה הנבנית בימים אלו, בשיתוף מהנדס המועצה והמתכננים של העירייה.
8. **באר שבע** - הקמת יער מאכל קהילתי ע"י עמותת "שבועת האדמה" בשיתוף תושבים.
9. **דימונה** - בית הספר בדימונה לקח על עצמו להקים יחד עם התלמידים יער מאכל בתחומו בתכנון מתכנן מקצועי.
10. **גדרה** - בית הספר יום הקמת יער מאכל קהילתי בסמוך לשטח בית הספר על ידי תלמידיו בשיתוף מתכנן מקצועי.
11. **רמלה** - הקמת יער מאכל בשטח סמוך לבית ספר על ידי תלמידיו.
12. **גן יבנה** - תושבת העיר יזמה הקמה של יער מאכל קהילתי בתחומי פנימיית "בית אפל" שישמש כמרכז קיימות שיתופי עירוני.
13. **בנימינה** - קורס יערות מאכל מקומי ביוזמת התושבים על מנת להקים יער מאכל לאורך פסי הרכבת.

תושבים רבים מערים נוספות כמו אשדוד, ראש העין, באר יעקב, מודיעין ועוד, פנו אלינו ברצון לקדם הקמה של יערות מאכל בתחומי עירם.

יערות מאכל בעולם

מאז שנות ה-70 הוקמו ברחבי העולם המערבי אלפי יערות מאכל, בעיקר בארצות הברית, קנדה ובריטניה וגם באוסטרליה וניו זילנד. בקוסטה ריקה מסבסדת הקמה של יערות מאכל בכפרים אקולוגיים.

תחום יערות המאכל העירוניים הוא תחום חדש שנכנס בשנים האחרונות למודעות עם העלייה הגדולה בעירוניות. רוב יערות המאכל העירוניים הם יערות מאכל קהילתיים על שטחים ציבוריים או פרטיים. מקומות כמו לונדון, סיאטל, סן פרנסיסקו, אוסטיין - טקסס, לוס אנג'לס, טורונטו, אשביל - צפון קרולינה, בוסטון ועוד.

כנס יערות מאכל בישראל 2016

ב-18/5/2016 הפורום הארצי ליערות מאכל יקיים את הכנס הרשמי הראשון בישראל. בכנס השנה יעמוד במרכז הבמה יעמוד המרחב הציבורי, ובדגש על המרחבים העירוניים.

בין השאלות בהן נדון בכנס: כיצד יערות המאכל משתלבים במרחב העירוני ובאורח החיים האורבני? כיצד מתכננים שצ"פים ושפ"פים שונים ברחבי העיר כיערות מאכל? האם יערות המאכל יכולים להוות פלטפורמה לחיבור הקהילה לעיר?

כדי שהכנס יוכל להיות איכותי ומועיל בשבילך - נשמח לשמוע ממך: אלו תכנים היית רוצה לראות בכנס? אילו תכנים יועילו לך? נשמח לראותך בין באי הכנס.

ליצירת קשר ניתן לפנות ל:

אדי רוזנבאום - adyrosenbaum@gmail.com

נמרוד הוכברג - smkb@green.org.il

פורום יערות מאכל ארצי - foodforestbelt@gmail.com

תנועת יערות מאכל עירוניים ירושלים - urbanfoodforests@gmail.com

